

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Кафедра сходознавства
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
2015 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА

Напрямок 6.020303 Філологія

(мова і література українська)

(освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»)

Гуманітарний інститут

2015-2016 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра сходознавства
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов
« _____ » _____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА

Напрямок 6.020303 Філологія

(мова і література українська)

(освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»)

Гуманітарний інститут

2015-2016 р.

Робоча програма блоку навчальних дисциплін «Світова література» для студентів напряму підготовки **6.020303 Філологія** (мова і література українська) галузі знань 0203 Гуманітарні науки, 2015. – 50 с.

Розробники:

Ковбасенко Юрій Іванович, канд. філол. наук,
професор, завідувач кафедри світової літератури;
Луцюк Микола Володимирович, канд. філол. наук,
доцент, доцент кафедри сходознавства

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
світової літератури

Протокол № ____ від «____» вересня 2015 р.

Завідувач кафедри світової літератури

_____ (Ю.І. Ковбасенко)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
сходознавства

Протокол № ____ від «____» вересня 2015 р.

Завідувач кафедри сходознавства

_____ (І.В. Семеніст)

Структура програми типова.

Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Гуманітарного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (О. В Єременко)

© КУБГ, 2015 рік
© Ковбасенко Ю.І., 2015 рік
© Луцюк М.В., 2015 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми блоку навчальних дисциплін «Світова література».....	8
I. Опис предмета блоку навчальних дисциплін «Світова література».....	8
II. Тематичний план блоку навчальних дисциплін «Світова література».....	9
III. Програма блоку дисциплін «Світова література».....	11
<i>Програма змістового модуля «Література Стародавнього Сходу».....</i>	<i>11</i>
<i>Програма змістового модуля «Історія зарубіжної літератури».....</i>	<i>14</i>
IV. Навчально-методичні карти модулів блоку дисциплін «Світова література».....	17
V. Плани семінарських занять.....	19
VI. Завдання для самостійної роботи. Карти самостійної роботи студента.....	36
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	38
VIII. Методи навчання.....	42
IX. Методичне забезпечення.....	42
X. Контрольні питання.....	43
XI. Рекомендована література.....	46

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Світова література» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрами української літератури і компаративістики, сходознавства та світової літератури на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності денної форми навчання, орієнтованого на формування загальних і фахових компетентностей випускника.

Цикл дисциплін «Світова література» покликаний надати студентові цілісну картину формування світового літературного простору, закласти теоретичну базу філолога, прищепити навички історичного мислення, здатність аналізувати літературні тексти та особливості хронотопу різних епох, визначати специфіку літературних жанрів, співвідносити літературні твори з історичною епохою та її особливостями, вміння застосовувати знання з теорії літератури у практиці інтерпретації художнього тексту. Рівнопартнерські, суб'єктно-суб'єктні відносини викладача і студента, які реалізує дана програма, покликані сприяти адаптації першокурсників до умов навчання у вищому закладі освіти, свідомому й активному їх включенню до самостійної навчальної, наукової та соціо-культурної діяльності.

Метою вивчення курсу «Світова література» є набуття бакалаврами філології – майбутніми учителями зарубіжної літератури – фахових компетентностей з історії світового літературного процесу, фундаментальних знань професійної підготовки фахівця-філолога вищої кваліфікації, практичного оволодіння ключовими методиками літературного аналізу художнього тексту, основами подальшої системної навчальної діяльності.

Перспективним завданням курсу є розкриття перед студентами шляхів оволодіння професійною діяльністю філолога, формування засад творчого пошуку нових стратегій і тактик інтерпретації тексту з огляду на новітні методології літературознавчих досліджень.

Програма вивчення нормативної дисципліни «Світова література» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів ОКР «бакалавр» й орієнтована на формування загальних і ключових фахових компетентностей випускника.

Курс «Світова література» складається з двох змістових модулів – навчальних дисциплін – **«Література Стародавнього Сходу», «Історія зарубіжної літератури».**

Програма кожного змістового модуля конкретизує обсяги знань, які мають опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу блоку дисциплін «Світова література», необхідне методичне

забезпечення, складові й критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Світова література» завершується підсумковим контролем – за результатами засвоєння двох змістових модулів – заліком («Література Стародавнього Сходу») і ПМК («Історія зарубіжної літератури»).

Модуль «Література Стародавнього Сходу» покликаний формувати теоретичну базу філолога, тому метою його вивчення є набуття цілісної системи знань з історії літератур Стародавнього Сходу та навичок історичного мислення, вмінь аналізувати літературний текст та особливості літературного процесу давніх епох і народів, специфіку літературних жанрів початкового етапу розвитку літературної творчості, співвідносити літературні твори з історичною епохою та її особливостями., ознайомлення з елементами теорії літератури.

Завдання модуля:

- оволодіння студентами на базі сучасних досягнень літературознавчої теорії та практики закономірностями літературного процесу давніх літератур;

- удосконалення та подальший розвиток набутих у школі знань, навичок та вмінь прочитання та аналізу літературних текстів в межах тем, зазначених програмою;

- оволодіння методами мовно-літературного аналізу художнього твору;

- дослідження специфіки авторського стилю художнього твору.

- ознайомлення з основними естетичними принципами та художніми канонами літературної творчості давньосхідних культур.

Під час семінарських занять та самостійної роботи студенти набувають **уміння та навички:**

Студент повинен знати :

- давньосхідні міфічні уявлення, зокрема космогонічні, антропогонічні та етиологічні міфи;

- систему релігійних вірувань та пантеон народів Давнього Сходу, (дихотомію: політеїзм – монотеїзм);

- специфіку давніх літературних жанрів, засоби побудови художнього твору давніх літератур (паралелізм, симетрію).

Студент повинен вміти:

- аналізувати міфи з точки зору їхньої типології, символіки та образної системи;

- співвідносити архетипові сюжети та образи різних регіонів;

- співвідносити літературні твори з історичною епохою та її особливостями.

Студент повинен володіти навичками

- літературного аналізу і вміти застосовувати отримані теоретичні

знання у галузі історії давньосхідного літературного процесу щодо його впливу на формування естетичних засад світової літератури;

- історичного мислення при висвітленні окремих питань, історичного коментування та тлумачення художнього тексту;

- від студента вимагається добре володіння термінологічним апаратом, уміння застосовувати його під час аналізу літературного тексту.

Для засвоєння змістового модуля «**Література Стародавнього Сходу**» у межах блоку «Світова література» навчальним планом підготовки бакалаврів передбачено 2 кредити ECTS. Кількість годин, відведених навчальним планом на втвчення дисципліни, становить 60 год., із них 14 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, 28 год. – самостійна робота, МК – 4 год.

Модуль «**Історія зарубіжної літератури**» має за мету дати бакалаврам необхідний обсяг фахових компетентностей для опанування ними курсу «Історія зарубіжної літератури».

Завдання курсу:

- репрезентація літературного і культурного процесу доби Античності;

- аналіз та інтерпретація знакових творів давньогрецької (еллінської) і давньоримської літератур;

- фахова підготовка студентів до викладання навчальної дисципліни «Зарубіжна література» (період – доба Античності) у навчальних закладах різного типу.

У процесі опанування навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» студенти **опановують уміння та навички:**

- сприймати явища античної літератури в контексті світового літературного і культурного процесу.

- аналізувати та інтерпретувати архаїчні художні тексти в синхронічному і діахронічному аспектах у літературному та культурологічному контексті.

- здійснювати аналіз античних літературних творів, простежувати їхнє літературне та культурне відлуння (в т. ч. і в українському літературному процесі).

- опрацьовувати фахову літературу та інформаційні джерела (у т. ч. Інтернетні ресурси) з античної літератури.

- аналізувати та давати експертну оцінку підручникам і навчальним посібникам із античної літератури та культурології.

Для засвоєння змістового модуля «**Історія зарубіжної літератури**» у межах блоку «Світова література» навчальним планом відведено 60 год., із них 14 год. – лекції, 14 год. –

семінарські заняття, 28 год. – самостійна робота студентів, 4 год. – модульний контроль.

Міжпредметні зв'язки. Курс «Світова література» пов'язаний з такими курсами як історія, культурологія, філософія, залучає поняття естетики; *пропедевтична філологічна складова* курсу «Світова література» готує студентів до засвоєння дисциплін «Теорія літератури», «Методологія і методи літературознавчих досліджень», «Філологічний аналіз тексту».

Блок навчальних дисциплін «Світова література» розрахований на 6 кредитів ECTS. Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – семінарські заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульні контрольні роботи. Форма контролю – ПМК, залік.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
«СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»**

I. ОПИС ПРЕДМЕТА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Предмет: дописемний етап розвитку літератури; міфічна свідомість; давня література середземноморського регіону (Месопотамія, Єгипет, Палестина, Іран); давня література азійського регіону (Індія, Китай); літературний процес доби Античності

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 <i>кредити</i></p> <p>Змістових модулів: <i>Література Стародавнього Сходу – 2 кредити (60 год.); Історія зарубіжної літератури – 2 кредити (60 год.).</i></p> <p>Загальна кількість годин: 120</p> <p>Тижневих годин: 4</p>	<p>Шифр та назва напрямку <i>0203 Гуманітарні науки</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності: 6. 6.020302 Філологія (мова і література українська)</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1.</p> <p>Семестр: 1.</p> <p>Аудиторні заняття: 56 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 28 <i>годин</i> Семінарські заняття: 28 <i>годин</i></p> <p>Модульні контрольні роботи: 8 годин</p> <p>Самостійна робота: 56 годин</p> <p>Вид контролю: залік</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН МОДУЛІВ БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕАТУРА»

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН МОДУЛЯ «ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»

№ за п	Назви теоретичних розділів	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна робота	Підеумковий контроль
Змістовий модуль I Стародавня література присередземноморського регіону							
1	Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колыска світової Літератури			2		4	
2	Література Месопотамії (шумерська та аккадська)			2	2	4	
3	Давньоєгипетська література			2	2	2	
4-5	Давньоєврейська література			4	4	4	
	Модульна контрольна робота						2
Разом		34	20	10	8	14	2
Змістовий модуль II Стародавня література азійського регіону							
6	Давньоіндійська література			2	2	4	
7	Давньокитайська література			2	2	4	
8	Давньоіранська література				2	6	
	Модульна контрольна робота						2
Разом		26	12	4	6	14	2
Разом за навчальним планом		60	32	14	14	28	4

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН МОДУЛЯ
«ІСТОРИЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»**

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. Література Стародавньої Греції								
1.	Вступ. Загальна характеристика періодизація античної літератури. Давньогрецький епос			4			2	
2.	Давньогрецький епос					4	4	
3- 4	Давньогрецька лірика Давньогрецька драма. Література доби римського панування			4			4	
5- 6	Давньогрецька трагедія Давньогрецька комедія					4	4	
Разом		32	16	8		8	14	2
Змістовий модуль II. Література Стародавнього Риму								
7- 8	Загальна характеристика давньоримської літератури. Римська драма. Давньоримська лірика. Вергілій			2		2	6	
9.	Вергілій. «Енеїда».			2		2	4	
10	Підсумок. Античний роман. Антична література та світовий культурний процес			2		2	4	
Разом		28	12	6		6	14	2
Разом за навчальним планом		60	28	14		14	28	4

ІІІ. ПРОГРАМА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Стародавня література присередземноморського регіону

Тема 1. ДОПИСЕМНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРИ. СТАРОДАВНІЙ СХІД – КОЛИСКА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ (2 год.)

Дописемний етап функціонування літератури. Основні реалії етапу: міф, усна народнопоетична творчість, героїчний епос. Ієрархічна система реалій. Специфіка міфу. Визначення поняття «Стародавній Схід». Соціально-світоглядні основи літератури Стародавнього Сходу. Головні культурно-історичні зони (регіони) формування найдавніших високорозвинених міських цивілізацій, в яких зародилась писемність і література. Характеристика Присередземноморської (Європейсько-африкансько-азійської), Південно-азійської (середньосхідної) та Східно-азійської (далекосхідної) зон.

Тема 2. ЛІТЕРАТУРА МЕСОПОТАМІЇ (ШУМЕРСЬКА ТА АККАДСЬКА) (2 год.)

Шумерська міфологія. Космогонічні та етіологічні оповіді. Міфологічні оповіді про Інанну та Думузі. Перша легенда про райський сад. Міф про створення людини. Специфіка шумерських текстів та принципи їх класифікації. Героїчний епос. Зародження героїчного епосу (перші оповіді про Гільгамеша). Ліричні жанри (гімни, плачі, замовляння, любовна лірика). «Гімн богам Енлілю». Дидактична література (тексти еддуби).

Особливості аккадської міфології. Космогонічна поема «Енума еліш». Оповіді про нещастя людей і загибель Всесвіту. Епос про Гільгамеша – перша героїчна епопея світової літератури, розгорнута філософська притча пошуки істини і сенсу життя. Лірика (гімни, покутні молитви-псалми, замовляння, любовні пісні). Дидактика, афористика, історичні написи.

Семінар 1. ЛІТЕРАТУРА МЕСОПОТАМІЇ

Тема 3. ЄГИПЕТСЬКА ЛІТЕРАТУРА (2 год.)

Єгипетська ієрогліфіка. Особливості єгипетської міфології (консервативний характер, зооморфність, солярність). Геліопольська енеада. Космогонічні та антропологічні міфи. Цикл міфів про Осіріса.

Література Давнього царства (III тис. до н.е.): Тексти пірамід, повчання (моральні та філософські сентенції, Повчання Птахотепа).

Література Середнього царства (XXII–XVI ст. до н.е.): зміцнення реалістичних тенденцій («Розповідь Сінухе»), казки як синтез авантюрного та чарівного мотивів, гімнографія («Гімн Хапі»), філософська лірика та її опозиція офіційно-релігійним поглядам («Бесіда розчарованого зі своєю душею», «Пісня арфіста»).

Література Нового царства (XVI–VIII ст. до н.е.): монотеїстична реформа Аменхотепа IV (Ехнатона) та її наслідки. «Гімн Атону». Ритуально-магічна поезія (Книга мертвих), розвиток жанру казки в бік алегоричності («Правда та Кривда»), неможливість запобігти долі («Казка про приреченого царевича»). Світська любовна лірика (стилізована під народну пісню та «салонна»).

Семінар 2. ЄГИПЕТСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Тема 4-5. ДАВНЬОЄВРЕЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА (4 год.)

Структура та жанровий склад ТаНаХу (Старого Завіту). Світоглядні основи давньоєврейської літератури. Історичні умови формування текстів біблійного канону. ТаНаХ як синтез історичного досвіду єврейського народу. Фольклорні основи ТаНаХу. Особливості віршування.

Тора (П'ятикнижжя Мойсея) як єдиний релігійно-історичний епос. Космогонія та антропогонія Книги Буття. Історія патріархів у Книзі Буття – історія Завіту й Обіцяння. Епос про Вихід і народження народу як сакральної спільноти. Скрижалі Завіту.

Епічні книги розділу «Невиїм» («Пророки»). Книга Єшуа бен Нуна (Ісуса Навина) як зразок біблійного воєнного епосу. Героїчні образи Книги Шофтим (Суддів). Особистість та історія в Книгах Самуїла і 1-ій Книзі царів (1-й – 3-й Царів). Колізія «пророк і цар» у Книгах царів (3-й і 4-й Царів). Етична концепція пророків і специфіка жанру пророчої книги. Мрія світової гармонії: Книга пророка Єшаяху (Ісаї). Єрміяху (Єремія) – поет скорботи і втіхи. Видіння Слави Божої: Книга пророка Єхезкеля (Єзекіля).

Ліричні жанри у складі ТаНаХу. Поетика Книги Похвал (Псалтир). Поетика Пісні над Піснями.

Філософська притчова традиція. Поетика Книги Притчів Соломона. Книга Йова: проблема теодицеї і своєрідність її художнього вирішення. Кохелет (Еклезіаст): філософський сенс і художня своєрідність. Притчова повчальна повість (Книга Рут, Книга Йони, Книга Естер).

Жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі. Морально-філософський сенс Книги Данієля (Даніїла) та її жанрова специфіка.

Семінар 3. ДАВНЬОЄВРЕЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА. ТОРА

Семінар 4. ДАВНЬОЄВРЕЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА. НЕВИЙМ, КТУВИМ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Стародавня література азійського регіону

Тема 6. ДАВНЬОІНДІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА (2 год.)

Тексти протоіндійської цивілізації Харапі і Мохенджо-Даро. П'ять першоелементів світу: небо, повітря, вогонь, вода, земля – подальша основа світосприйняття в індуїзмі.

«Веди» як два типи текстів – сакральні тексти шруті (почуте) і позасакральні смріті (запам'ятовуване). Шруті як синтез чотирьох самхіт (збірок): Рігведа (веда гімнів), Самаведа (веда пісень), Яджурведа (веда жертвних виразів), Атхарваведа (веда заклинань), а також брахманів (теологічні тексти, що пояснюють зміст вед та ритуалу), араньяк («лісові книги» для пустельників) і упанішад (дидактичні настанови). Смріті: веданги (частини вед), що складаються з сутр (сутра – нитка, коротке правило) – афоризмів.

«Махабхарата» (X–IV ст. до н.е.; записана бл. IV ст. до н.е.) – велична героїчна поема фольклорного походження про нащадків Бхарати. «Бхагават-гіта» («Книга про того, хто має всі скарби»).

«Рамаяна» (бл. II ст. до н.е.) – героїчна поема про долю Рами як одного з аватар (втілень) бога Вішну. Проблема авторства.

Буддійський канон. «Трипітака» («Три корзини») – V–II ст. до н.е. Жанри високої (вченої) поезії та жанри поезії для неосвячених. Суттапітака: жанр сутри, «Тхерагатха» («Пісні монахів») та «Тхерігатха» («Пісні монахинь»). «Джатаки» та «Джаммапада».

Семінар 5. ДАВНЬОІНДІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Тема 7. ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА. ДАВНЬОІРАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (2 год.)

Міфологія та культури давніх китайців (міф про хаос, про потоп). Уявлення про міфічні події як про історичні. Уявлення про світ як втілення рівноваги, взаємодії ян та інь. Відсутність антропоцентризму – головна причина відсутності в давньокитайській літературі епосу. Прекрасне як гармонія природи і суспільства.

«Ши Цзин» («Книга пісень»): обрядова, храмова та одична поезія.

Конфуціанський канон (Тринадцятизаконня, або Ши сань цзин). «Лунь юй» («Бесіди і судження») як діалогічний жанр. Жанр фу (ханської оди). Жанр біографії.

Даоський канон. Дао де цзин. Концепція недіяння, злиття з природою. Чжуан-Цзи.

Сима Цянь та його «Історичні нотатки» («Ши Цзин»).

Лірика: Цюй Юань (бл. 340–278 до н.е.). Цао Пі (187–226). Лу Цзи (261–303).

Іранська міфологія давнього періоду. Близькі відповідності до ведійської міфології: загальні сюжети та подібність пантеону.

Зороастризм. Особистість Заратуштри, його вчення. Дуалістичність догматики: Добро і Зло (Ахура-Мазда і Ангро-Манью). Вчення про рай і пекло. Есхатологія зороастризму.

Авеста: Ясна (Гати), Вісперед, Вендідад (Відеват), Яшти.

Семінар 6. ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Семінар 7. ДАВНЬОІРАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

Лекція 1-2. Вступ. Загальна характеристика і періодизація античної літератури. Давньогрецький епос (4 год.)

Антична література: хронотоп, періоди, домінуючі риси, головні постаті. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури.

Еллінський фольклор і міфотворчість. Основні цикли (кікли) еллінських міфів та їхній вплив на літературу.

Загальна характеристика архаїчного періоду еллінської літератури.

«Гомерівське питання». Гомер. «Іліада»: історична та міфологічна основи, проблематика, система образів, художні особливості. Гомер. «Одіссея»: проблематика, система образів, художні особливості.

Дидактичний епос. Гесіод. Поема «Роботи і дні»: проблематика, система образів, художні особливості.

Езоп – легендарний античний байкар. Його роль у розвитку жанру байки у всесвітній літературі.

Пародійний епос. «Батрахоміомахія» як пародійна паралель до «Іліади».

Питання про авторство та час створення «Батрахоміомахії».

Основні поняття теми: «антична література», «еллінська література», «елліністичний період еллінської літератури», «аттичний період античної літератури», «міфологічний кікл», «гомерівське питання», «формульний стиль», «ретардація»; «дидактичний епос», «езопова мова» і дидактичний епос, «пародійний епос».

Семінар 1. Давньогрецький епос (2 год.)

Лекція 3-4. Давньогрецька лірика та драма (4 год.)

Еллінська лірика, її провідні жанри та найголовніші представники.

Особливості творчості Сапфо. Особливості творчості Алкея.

Особливості творчості Архілоха. Особливості творчості Тиртея.

Особливості творчості Алкмана. Особливості творчості Анакреонта.

Основні поняття теми: «мелос», «монодична лірика», «сольна лірика», «хорова лірика», «ямби», «елегія», «ембатерія», «пеан», «дифіраб».

Походження та особливості еллінської драми. «Поетика» Арістотеля і теорія драми (зокрема – поняття «катарсис», «мімезис»).

Еллінська трагедія. «Батько трагедії» Есхіл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Прометей прикутий» («Перси», або трилогії «Орестея» – одного твору за вибором студента).

Софокл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Едіп-цар/тиран» (або «Антігона» – за вибором студента).

Еврипід. Проблематика, композиція, система образів, літературне відлуння трагедії «Медея» (або «Іпполіт» – за вибором студента).

Еллінська комедія: джерела та особливості. Найвидатніші еллінські комедіографи та їхні найвідоміші твори.

Рання («політична») аттична комедія. Арістофан. Проблематика, система образів комедії «Лісістрата» (або «Хмари», «Жаби», «Вершники» – однієї, за вибором студента).

Пізня («сімейно-побутова») аттична комедія. Менандр. Загальна характеристика комедії «Третейський суд» (або «Відлюдник» - за вибором студента).

Еллінська література доби римського панування. Плутарх. Нарис життя та особливості творчості. Загальна характеристика «Порівняльних життєписів».

Основні поняття теми: «драма», «катарсис», «мімезис», «трагедія», «комедія», «рання аттична комедія», «пізня аттична комедія», «буколіка».

Семінар 2. Давньогрецькі трагедія та комедія (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II **ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО РИМУ**

Лекція 1-2 (5-6) Загальна характеристика давньоримської літератури. Римська драма. Давньоримська лірика. Вергілій (4 год.)

Особливості та періодизація давньоримської літератури. Вплив на неї еллінської культури.

Тит Макцій Плавт. Композиція, проблематика та система образів комедії «Скарб». Особливості конфлікту комедії «Псевдол».

Публій Теренцій Афр. Композиція, проблематика та система образів комедії «Свекруха». Специфіка образної системи комедії «Брати».

Основні поняття теми: «тогата», «паліата», «контамінація».

Загальна характеристика римської літератури кінця Республіки. Діяльність гуртка неотериків. Особливості творчості Гая Валерія Катулла.

Період становлення Імперії або «доба Августа» - «золота доба» давньоримської літератури. Діяльність гуртка Мецената.

Публій Овідій Назон. Нарис життя та особливості творчості. Лірика. Поєми. Художні особливості «Метаморфоз».

Квінт Гораций Флакк. Нарис життя та особливості творчості. «Послання до Пізонів» та ода «До Мельпомени» («Пам'ятник»), їхнє відлуння в світовій літературі.

Публій Вергілій Марон. Нарис життя та особливості творчості. «Буколіки», «Георгіки»: загальна характеристика. «Енеїда»: творча історія, проблематика, система образів, літературне відлуння. Вергілій і Гомер. Концепція Вергілія та її втілення у «Енеїді» (книга 6, уривок від слів «Інші зуміють...» до слів «...мечем підкорять гордовитих»). Питання про головного героя «Енеїди».

«Енеїда» Вергілія і «Вергилиева «Энеида, на малороссийский язык перелицованная» І.Котляревського: компаративний аналіз.

Причини травестування І.Котляревським Вергілієвої „Енеїди” (контекст і підтекст).

Основні поняття теми: «літературне запозичення», «заангажована література», «літературне відлуння», «травестія», «бурлеск»; «неотерики», «неготіум», «отіум», «меценатство», «art poetica».

Семінар 1 (7) Вергілій. «Енеїда» (2 год.)

Лекція 3 (7). Античний роман. Підсумок. Антична література і світовий літературний процес (2 год.)

Пізня антична література. Античний роман. Лонг. Психологічний пасторальний (буколістичний) роман «Дафніс і Хлоя»: стилістичні особливості, проблематика, система образів.

Апулей. Роман «Метаморфози» («Золотий віслюк»): загальна характеристика, метафоричний підтекст.

Загальна характеристика античної літератури, її історичне значення. Найвидатніші українські перекладачі античних авторів.

Основні поняття теми: «буколіка», «пастораль», «літературні впливи та запозичення», «культурне відлуння», «література-донор», «література-реципієнт».

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ КАРТИ МОДУЛІВ БЛОКУ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

Навчально-методична карта змістового модуля «Література Стародавнього Сходу»

Разом: 60 год.: лекції – 14 год., семінарські заняття – 14 год.,
самостійна робота – 28 год., МК – 4 год..

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II	
Назва модуля	Стародавня література присередземноморського регіону					стародавня література азійського регіону	
Кількість балів за модуль	104 балів					80 балів	
Лекції	1	2	3	4-5		6	7
Теми лекцій	Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – кошик світової літератури (1 бал)	Література Месопотамії (1 бал)	Література Стародавнього Єгипту (1 бал)	Давньоєврейська література (2 бали)		Давньоіндійська література (1 бал)	Давньокитайська література. Давньоіранська література (1 бал)
Теми семінарських занять		Література Месопотамії (11 балів)	Література Стародавнього Єгипту (11 балів)	Давньоєврейська література (22 балів)		Давньоіндійська література (11 балів)	Давньокитайська література (11 балів) Давньоіранська література (11 балів)
Самостійна робота	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)		Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)					Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	ПМК						

Навчально-методична карта змістового модуля «Історія зарубіжної літератури»

Разом: 60 год.: лекції – 14 год., семінарські заняття – 14 год.,
самостійна робота – 28 год., МК – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II				
Назва модуля	Література Давньої Греції							Література Давнього Риму				
Кількість балів за модуль	87 балів							75 балів				
Лекції	1-2		3-4				5-6		7			
Дати												
Теми лекцій	Вступ. Загальна характеристика та періодизація античної літератури Давньогрецький епос (2 бали)		Давньогрецька лірика. Давньогрецька драма. (2 бали)				Характеристика давньоримської літератури. Римська драма. Давньоримська лірика. (2 бали)		Підсумок. Античний роман. Антична література і світовий культурний процес (1 бал)			
Теми семінарських занять	Давньогрецький епос. Давньогрецька лірика (2 бали + 20 балів)		Давньогрецькі трагедія та комедія. (2 бали + 20 балів)				Вергілій. «Енеїда» (2 бали + 20 балів)		Горацій. Овідій (1 бал + 10 балів)			
Самостійна робота	Тема 1 (7 балів)		Тема 2 (7 балів)				Тема 3 (7 балів)		Тема 4 (7 балів)			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)							Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ» Змістовий модуль I

Стародавня література присередземноморського регіону

Семінар 1. Література Месопотамії

1. Охарактеризуйте шумерсько-аккадський міфічний епос. Проаналізуйте космогонію та антропогонію в поемі «Енума еліш...». Образ Мардука.
2. Охарактеризуйте шумерсько-вавилонський героїчний епос. Розкрийте еволюцію образу головного героя в «Поемі про Гільгамеша».
3. Наведіть приклади ліричних жанрів в шумерсько-аккадській поезії. Проаналізуйте художні засоби текстів.
4. Розкрийте основні теми дидактики й афористика в месопотамській літературі.

Тексти

1. *Лирическая поэзия древнего Востока* / Сост. И.Д. Дьяконов. – М.: Наука, 1984. – 231 с.
2. *На ріках вавилонських: З найдавнішої літератури Шумеру, Вавилону, Палестини /* Упоряд. М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1991. – 398 с.
3. *Поэзия и проза Древнего Востока* (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 127–229.
4. *Хрестоматия по истории Древнего Востока*. В 2-х ч. / Под ред. М.А. Коростовцева – М.: Высш. шк., 1980: Ч. 1. – 328 с.; Ч. 2 – 256 с.
5. *Хрестоматия по истории Древнего Востока* / Под ред. В.Струве и Д.Редера. – М.: Восточная лит-ра, 1963. – 544 с.
6. *Эпос о Гильгамеше* („О всё видавшем“) / Пер. И.Д. Дьяконова. – М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1961. – 214 с.
7. *Я открою тебе сокровенное слово...* Литература Вавилонии и Ассирии. / Сост. В. Афанасьевой и И. Дьяконова, пер. В.Афанасьевой. – М.: Худож. лит-ра, 1981. – 351 с.

Література

Основна

1. Афанасьева В.К. Гильгамеш и Энкиду: Эпические образы в искусстве. – М.: Наука, 1979. – 194 с.
2. Афанасьева В.К. Литература Шумера и Вавилонии / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 115–126.
3. Дьяконов И.М. Найдавніша література Близького Сходу // На ріках вавилонських. – К., 1991. – С. 5–42.
4. Замаровський В. Спочатку був Шумер. – К.: Веселка, 1983. – 207 с.
5. Крамер С.Н. История начинается в Шумере. – М.: Наука, 1991. – 235 с.
6. Литература древней Месопотамии / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 49– 68.
7. Немировский А.И. Мифы древности. – М.: Лабиринт, 2001. – 351 с.
8. Редер Д.Г. Мифы и легенды Древнего Двуречья. – М.: Наука, 1965. – 120 с.
9. Хук С. Мифология Ближнего Востока. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2005. – 175 с.

Додаткова

1. Белявский В.А. Вавилон легендарный и Вавилон исторический. – М.: Мысль, 1971. – 319 с.
2. Клочков И.С. Духовная культура Вавилонии: человек, судьба, время. – М.: Наука, 1983. – 207 с.
3. Никольский Н.М. Культура древней Вавилонии. – Минск: АН БССР, 1959. – 183с.
4. Оппенгейм А.Л. Древняя Месопотамия. – М., 1990.
5. Якобсен Т. Сокровища тьмы: История месопотамской религии / Пер. С англ. – М.: Восточная лит-ра, 1995. – 293 с.

Семинар 2. Єгипетська література

1. Розкрийте особливості єгипетських міфів. Охарактеризуйте: а) космогонічні міфи; б) солярні міфи.
2. Розкажіть про особливості заупокійної літератури («Тексти пірамід», «Тексти саркофагів», цикл міфів про Осиріса, «Книга мертвих»).
3. Проаналізуйте афористику й дидактику («Повчання Птахотепа»).
4. Дослідіть елементи фантастичного в казках Давнього Єгипту («Казка про двох братів», «Правда і Кривда», «Казка про потерпілого аварію на човні», «Казки папірусу Весткар»).
5. Розкрийте особливості філософської лірики («Бесіда розчарованого зі своєю душею», «Пісня арфіста»).
6. Проаналізуйте єгипетську любовну лірику (цикли «Біля річки», «Дерева її саду»).

Тексти

1. *Древнеегипетская книга мертвых*. Слово устремленное к Свету. – М.: Эксмо-Пресс, 2002. – 432 с.
2. *Египетская книга мертвых / Поэзия и проза Древнего Востока*. – М.: Худож. лит-ра, 1973. – 735 с.
3. *Лирика древнего Египта / Пер. А. Ахматовой и В. Потаповой*. – М.: Худож. лит-ра, 1965. – 158 с.
4. *Сказки и повести Древнего Египта (Литературные памятники)*. – Л.: Наука, 1979. – 287 с.
5. *Хрестоматия по истории Древнего Востока*. В 2-х ч. / Под ред. М.А. Коростовцева – М.: Высш. шк., 1980: Ч. 1. – 328 с.; Ч. 2 – 256 с.

Література

Основна

1. Антес Р. Мифология в древнем Египте / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 55–121.
2. Бадж Э.А. Египетская книга мёртвых. – М.: Эксмо; СПб.: Terra Fantastica, 2004. – 768 с.
3. Гуля Н.П. Дидактическая афористика Древнего Египта / Под ред. акад. В.В.Струве. – Ленинград: Наука, 1941. – 176 с.
4. Коростовцев М.А. Древнеегипетская литература / Поэзия и проза Древнего Востока. – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 23-32.
5. Липинская Я., Марциняк М. Мифология древнего Египта. – М.: Искусство, 1983. – 223 с.
6. Литература древнего Египта / Литературы древнего Востока / Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 25–46.

7. Рак И.В. Легенды и мифы Древнего Египта. – СПб: Нева, 1997. – 192 с.
8. Рубинштейн Р.И. Древнеегипетская литература // Сказки и повести Древнего Египта. – Ленинград, 1979. – С. 145–174.
9. Тураев Б.А. Египетская литература. – СПб, Журнал «Нева»: Летний сад, 2000. – 192 с.
10. Тураев Б.А. Древний Египет. – СПб, Журнал «Нева»: Летний сад, 2000. – 336 с.

Додаткова

1. Жак К. Египет великих фараонов. История и легенда. / Пер. с франц. – М.: Наука, 1992. – 333 с.
2. Коростовцев М.А. Писцы древнего Египта. – М.: Восточная лит-ра, 1962. – 175 с.
3. Коростовцев М.А. Религия древнего Египта. – М.: Наука, 1976. – 336 с.
4. Культура древнего Египта. – М.: Наука, 1976. – 444 с.
5. Матье М.Э. Искусство древнего Египта. – Ленинград: Искусство, 1961. – 591 с.
6. Матье М.Э. Во времена Нефертити. – М.- Л.: Искусство, 1961.
7. Перепелкин Ю.Я. Переворот Амен-хотпа IV. – М.: Наука, 1984. – 287 с.
8. Перепелкин Ю.Я. Тайна Золотого гроба. – М.: Наука, 1968. – 173 с.

Семинар 3. Давньоєврейська література. Тора

1. Схарактеризуйте склад і жанри ТаНаХу.
2. Проаналізуйте структуру Тори. Дайте характеристику П'ятикнижжя Мойсея (головна проблематика та жанрова специфіка)
3. Розкрийте космогонію і антропогонію Книги Буття (порівняйте дві оповіді про створення світу).
4. Розкажіть історію патріархів (Авраам, Ісаак, Яків). Розкрийте символіку образів.
5. Розкрийте історичний і сакральний контекст епосу про Вихід. Розкрийте сенс і значення Декалогу для подальшої долі ТаНаХу.

Тексти

1. *Святе Письмо Старого та Нового Завіту* / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

Література

Основна

1. Аверинцев С.С. Древнееврейская литература // История всемирной литературы: В 9 т: Т.1. – М., 1983. – С. 271–302.
2. Гордон С. Ханаанейская мифология / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 199–232.
3. Древнееврейская литература / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 71– 84.
4. Дьяконов И. Древнееврейская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож.лит-ра, 1973. – С. 537–550.
5. Косидовський З. Біблійні оповіді. – К.: Молодь, 1968. – 503с.
6. Луцюк М.В. Філологічні аспекти вивчення Біблії // Гуманітарна освіта в університеті: проблеми та перспективи – К., 2001. – С. 81–86.
7. Мень А. История религии: В 7 т.: Т.2. Магизм и единобожие. – М.: Ex libris, 1991. – 461 с.
8. Тантлевский И.Р. Введение в Пятикнижие. – М.: Изд-во Рос. гос. гуманитар. ун-та, 2000. – 469 с.
9. Шейдлин Р.П. Летописи еврейского народа. – М.: Крон-Пресс, 1977. –288 с.
10. Щедровицкий Д. Введение в Ветхий Завет. Книга Бытия. – М.: Теревинф, 1994. – 288 с.

Додаткова

1. Амусин И.Д. Тексты Кумрана. – М.: Наука, 1971. – 495 с.
2. Библейская энциклопедия /Сост. архимандрит Никифор.– М.: Терра, 1990.– 902 с.
3. Даймонт М. Евреи, Бог и история / Пер. с англ. – М.: Республика, 1994. –529 с.
4. Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів. – К.:Україна, 1995.– 429 с.
5. Сулима В.І. Біблія і українська література. – К.: Освіта, 1998. – 400 с.
6. Фрэзер Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.

Семінар 4. Давньоєврейська література. Невієм, Ктувим

1. Охарактеризуйте феномен давньоєврейського пророцтва. Розкрийте індивідуальні особливості пророчих книг ТаНаХу. Окресліть колізію «пророк і цар».
2. Проаналізуйте ліричні жанри Ктувиму. Розкрийте художні засоби псалмів Давида.
3. Дослідіть особливості поезики Пісні над Піснями.
4. Схарактеризуйте філософську притчову традицію ТаНаХу (Притчі Соломона, Книга Еклезіаста, жіноча притчова повість).
5. Розкрийте проблему теодицеї (Книга Йова).
6. Охарактеризуйте жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі (Книга Даниїла).

Тексти

1. *Святе Письмо Старого та Нового Завіту* / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

Література

Основна

1. Аверинцев С.С. Древнееврейская литература // История всемирной литературы: В 9 т. Т.1. – М., 1983. – С. 271–302.
2. Гордон С. Ханаанейская мифология / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н. Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 199–232.
3. Древнееврейская литература / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 71– 84.
4. Дьяконов И. Древнееврейская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож.лит-ра, 1973. – С. 537–550.
5. Косидовський З. Біблійні оповіді. – К.: Молодь, 1968. – 503с.
6. Луцюк М.В. Феномен давньосхідного пророцтва у контексті ТаНаХу/ Синопис: текст, контекст, медіа, 2014, № 1 (5) – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/75/66>
7. Луцюк М.В. Феномен старозавітної премудрості у контексті давньосхідних літератур / Синопис: текст, контекст, медіа, 2013, № 1 – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/14/9>
8. Мень А. История религии: В 7 т.: Т. 5. Вестники Царства Божия: Библейские пророки от Амоса до Реставазии (VIII–IV вв. до н.э.). – М., 1992.
9. Мень А. На пороге Нового Завета. – Брюссель: Жизнь с Богом, 1983.–824 с.
10. Рижский М.И. Библейские пророки и библейские пророчества. – М., 1987.
11. Тантлевский И.Р. Введение в Пятикнижие. – М.: Изд-во Рос. гум. ун-та, 2000. – 469 с.
12. Щедровицкий Д.В. Введение в Ветхий Завет. Бытие.–М.:Теревинф, 1994. – 288 с.

Додаткова

1. Библейская энциклопедия / Сост. архимандрит Никифор. –М.:Терра, 1990. –902 с.

2. Костів К. Словник біблійних осіб, племен і народів. – К.: Україна, 1995. – 429 с.
3. Фрээр Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.

Змістовий модуль II

Література азійського регіону

Семінар 5. Давньоіндійська література

1. Охарактеризуйте індуїстські Веди. Означте особливості ведійської гімнографії.
2. Проаналізуйте навколоведійську літературу.
3. Розкрийте тему та ідею Махабхарати. Проаналізуйте вставні епічні оповіді.
4. Розкрийте логічні та риторичні докази Бхагават-гіти.
5. Схарактеризуйте епічну доміанту Рамаїяни. Доведіть, що герої епосу є втіленням високих моральних якостей людини.
6. Схарактеризуйте тексти Трипітаки. Розкрийте жанр сутри.

Тексти

1. *Бхагаватгіта* // Философские тексты „Махабхараты”. – Ашхабад: Ылым, 1977. Вып.1. кн.1. – 203 с.
2. *Джатаки, или сказания о подвигах Бодхисаттвы.* – СПб, 1993.- 305 с.
3. *Древнейшая обрядовая и культовая поэзия. Эпос. Религиозно-философская литература I тыс. до н.э. / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты // Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 46–116.*
4. *Древняя Индия: Три великих сказания.* В 2-х т. : Т. 1. Сказание о Раме. Т. 2. Сказание о Кришне. Сказание о великой битве потомков Бхараты. – СПб.: Центр «Петербургское востоковедение», 1995: Т. 1.– 352 с.; Т.2.– 336 с.
5. *Махабхарата* // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К.: Дніпро, 1982. – С. 151–219.
6. *Махабхарата. Рамаїяна* / Пер. с санскрита. – М.: Худож. лит-ра, 1974. – 606 с.
7. *Рамаїяна* // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 219–248.
8. *Рігведа* // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 91–114.
9. *Ригведа. Избранные гимны / Перевод, комментарии Т.Я. Елизаренковой.* – М., 1972.
10. *Три великих сказания древней Индии.* Литературное изложение Э.Н. Темкина и В.Г. Эрмана. – М., 1978.
11. *Упанишады.* В 3 т. – М., 1992.

Література

Основна

1. Білецький О. Давня Індія та її література // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К.: Дніпро, 1982. – С. 17–88.
2. Гринцер П.А. Древнеиндийский эпос. Генезис и типология. – М.: Наука, 1974. – 419 с.
3. Гринцер П.А. Древнеиндийская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 369–381.
4. Невелева С.Л. Махабхарата. Изучение древнеиндийского эпоса. –М.,1991. –228 с.
5. Норман Браун У. Индийская мифология / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 283–336.
6. Литература и культура Индии. – М.: Наука, 1979. – 238 с.

7. Литература Индии / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 145– 212.
8. Темкин Э.Н., Эрман В.Г. Мифы древней Индии. – М.: Восточная лит-ра, 1982. – 270 с.

Додаткова

1. Бонгард-Левин Б.М. Древнеиндийская цивилизация. Философия, наука, религия. – М.: Наука, 1980. – 333 с.
2. Радхакришнан С. Индийская философия. В 2-х т. / Пер. с англ. – М.: Миф, 1993. – Т.1. – 623 с.; Т.2.– 731 с.
3. Чаттерджи С., Датта Д. Индийская философия. – М., 1994.

Семинар 6. Давньокитайська література

1. Проаналізуйте китайську міфологію. Схарактеризуйте культ предків.
2. Розкажіть про поетичний світ Ши Цзин.
3. Дослідіть тексти І Цзин про діалектичність світу як результат взаємодії ян та інь.
4. Схарактеризуйте конфуціанський канон. Розкрийте художні особливості Лунь юй.
5. Розкрийте художню своєрідність Дао Де Цзин. Проаналізуйте поняття дао як першооснови і загального закону світобудови.
6. Розкрийте багатоплановість діалогів Чжуан-Цзи.
7. Проаналізуйте ліричну поезію Давнього Китаю.

Тексти

1. *Дао Дэ Цзин* // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.
2. *Древнекитайская поэзия и народная песня.* – М.: Наука, 1969. – 287 с.
3. *Древнекитайская философия* / Собр. текстов. В 2-х т. – М.: Мысль, 1972–1973: Т. 1 – 363 с.; Т. 2. – 384 с.
4. *Литература Древнего Китая* / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 260–369.
5. *Лунь юй* // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худ. лит-ра, 1987. – 351 с.
6. *Песенно-поэтическое творчество XI-VI вв. до н.э. Философская проза. Индивидуальная поэзия. Историческая проза.* / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты // Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 187–312.
7. *Сьма Цянь.* Исторические записки. – М.: Наука, 1972–1973: Т. 1 – 439 с.; Т. 2 – 579 с.
8. *Цюй Юань.* Лисао. – СПб.: Издательский Дом “Кристалл”, 2000.
9. *Ши Цзин: Книга песен и гимнов.* – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.

Література

Основна

1. Дерк Бодде. Мифы Древнего Китая / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 366–404.
2. Литература древнего Китая / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 249–387.
3. Рифтин Б. Литература Древнего Китая / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы).–М.: Худож. лит-ра, 1973.–С. 251–261.

4. Федоренко Н.Т. Древние памятники китайской литературы. – М.: Наука, 1978. – 320 с.
5. Шущкий Ю.К. Китайская классическая „Книга перемен“. – М.: Русское книгоиздат. тов-во, 1993. – 384 с.

Додаткова

1. Спирин В.С. Построение древнекитайских текстов. – М.: Наука, 1976.–231 с.
2. Юань-Кэ. Мифы Древнего Китая. – М.: Наука, 1965. – 496 с.

Семинар 7. Давньоіранська література

План

1. Прослідкуйте еволюцію давньоіранської міфології та доведіть її близькість з міфологією ведійською.
2. Покажіть дуалізм зороастризму. Проаналізуйте вчення Заратуштри.
3. Охарактеризуйте склад і жанри Авести.
4. Розкрийте художню своєрідність «Гат».
5. Проаналізуйте зображальні засоби в «Яштах».

Тексти

1. *Авеста* / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты / Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 4–40.
2. *Авеста* в русских переводах (1861–1995) / Сост. И.В. Рак – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 480 с.
3. *Зороастрийские тексты*. – М., 1997.
4. *Древнеиранская литература* / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 503-537.

Література

Основна

1. Брагинский И.С. Древнеиранская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 491-503.
2. Брагинский И.С. Иранская мифология // Мифы народов мира. Энциклопедия. Т. 1. – М., 1991.
3. Дрезден М. Мифология древнего Ирана / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н. Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 337–365.
4. Зороастрийская мифология. – М., 1998.
5. Литература Ирана / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 87– 141.
6. Маковельский А.О. Авеста. – Баку: изд-во АН Аз. ССР. – 1960 – 144 с.
7. Рак И.В. Мифы древнего и раннесредневекового Ирана (зороастризм). – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 560 с.

Додаткова

1. Брагинский И.С. Из истории персидской и таджикской литературы. – М.: Наука, 1972. – 524 с.
2. Дандамаев М.А., Луконин В.Г. Культура и экономика древнего Ирана. – М.: Наука, 1980. – 416 с.
3. Фрай Р. Наследие Ирана. – М.: Восточная лит-ра, 1972. – 468 с.

«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

ТЕМА 1: ДАВНЬОГРЕЦЬКИЙ ЕПОС

План

1. Головні цикли (кікли) давньогрецьких міфів і пантеон богів.
2. Еллінська міфологія та гомерівський епос.
3. Міфологічна основа, проблематика, система образів і художні особливості «Іліади» Гомера.
4. Проблематика, система образів і художні особливості «Одіссеї» Гомера.
5. Гомерівське питання в сучасному літературознавстві.

Практичне завдання

1. Проаналізувати уривок «Іліади» «Щит Ахілла» (пісня 18, вірші 478-617), довести, що поема Гомера – «енциклопедія життя Еллади».
2. Знайти в тексті «Одіссеї» (уривок «Одіссеї у кіклопа Поліфема»: пісня 9, вірші 181-566) втілення ідеї засудження хаосу і свавілля; оспівування людського розуму і винахідливості

Джерела:

- Гомер. «Іліада» (повний текст у будь-якому виданні)
- Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)
- Антична література // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 1998. – № 1. – С.14-17

Моніторинг
Тестування

ТЕМА 1: ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІРИКА

План

1. Провідні різновиди (пісенна-декламаційна; монодична-хорова; елегія-ямби і т.д.) еллінської лірики.
2. Відомості про життя і особливості творчості (на м-лі конкретних ХТ) **Тіртея**.
3. Відомості про життя і особливості творчості (на м-лі конкретних ХТ) **Архілоха**.
4. Відомості про життя і особливості творчості (на м-лі конкретних ХТ) **Алкмана**.
5. Відомості про життя і особливості творчості (на м-лі конкретних ХТ) **Алкея**.

6. Відомості про життя і особливості творчості (на м-лі конкретних ХТ) **Сапфо**.

7. Відомості про життя і особливості творчості (на м-лі конкретних ХТ) **Анакреонта**.

8. Літературне (культурне) відлуння еллінської лірики (анакреонтика, ямбічна поезія, елегія тощо; перегук сюжетів і мотивів: “Сплять усі верховини гірські” (Алкман) – „На всі вершини ліг супокій...” (Й.В.Гете) – “Горные вершины спят во тьме ночной” (М.Ю.Лермонтов) і т.д.).

Практичне завдання

Проаналізувати текстуально один із віршів еллінських ліриків, визначити його провідну думку і специфіку використання конкретних художніх засобів.

Джерела:

- Антична лірика (у будь-якому виданні)
- Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)
- Антична література // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 1998. – № 1. – С.31-36.

Моніторинг

Алкман (VII ст. до н.е.) Сплять усі верховини гірські й стрімчасті скелі, Всі байраки, всі провалля, Нори, де плазуни, що їх чорна земля зростила, Робуче плем'я бджіл, хижий звір у пущі, Страховищ у глибинах моря сон пойняв, Крила поскладавши, в вітах поснуло птаство... (Переклад Г. Кочура)	Й.В.Гете (1749–1832) На всі вершини ліг супокій. Вітрець не лине В імлі нічній. Замовк пташиний грай. Не чути шуму бору. Ти теж спочинеш скоро – Лиш зачекай. (Переклад М.Бажана)	М.Ю.Лермонтов (1814-1841) Из Гете Горные вершины Спят во тьме ночной; Тихие долины Полны свежей мглой; Не пылит дорога, Не дрожат листы... Подожди немного, Отдохнешь и ты. 1840
---	---	---

ТЕМА 2: ДАВНЬОГРЕЦЬКА ТРАГЕДІЯ

План

1. Особливості та джерела еллінської трагедії (діонісійські свята, міфологія (зокрема – Елевсинські містерії) тощо).
2. Семантика й етимологія терміну “трагедія”: варіанти тлумачення.
3. «Поетика» Арістотеля і теорія драми (зокрема – поняття «катарсис», «мімезис»).

4. «Батько трагедії» Есхіл. Життєвий шлях і особливості творчості. Трилогія про Прометея та її міфологічні джерела (поліваріативність міфу та його трансформація Есхілом).
5. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Прометей прикутий».
6. Прометей – вічний образ світової літератури (Байрон, Шевченко, Леся Українка («донька Прометея») та ін.).

Практичне завдання

1. Знайти у тексті трагедії «Прометей прикутий» відомості про конкретні діяння Прометея як культурного героя, порівняти їх з різними варіантами міфу про Прометея.
2. Визначити й зачитати на семінарі ключові фрагменти «Поетики» Арістотеля, де йдеться про античну трагедію.

Джерела:

«Антична драма» (у будь-якому виданні)

- Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)
- Антична література // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 1998. – № 1 (Драма – С.36-42; Трагедія – С.43-50).

Моніторинг

Читання напам'ять і тлумачення визначення трагедії Арістотелем (від слів «...трагедія – це відтворення витонченою мовою...» до слів «...очищення подібних афектів»; «Поетика», розділ VI).

ТЕМА 2: ДАВНЬОГРЕЦЬКА КОМЕДІЯ

План

- ✓ Джерела еллінської комедії (діонісійські свята, міфологія, звичаї, фалічні пісні, викривальні куплети тощо). Семантика і етимологія терміна «комедія»: варіанти тлумачення.

I. Давня аттична комедія. етровій

1. Давня аттична (політична) комедія, її характерні ознаки.
2. Життєвий шлях і особливості творчості етровій і. Сміливість критики в його комедіях (на прикладі однієї з комедій).
3. Проблематика, система образів комедії « етровій і » (або «Хмари», «Жаби», «Вершники» – однієї, за вибором студента).

II. Нова аттична комедія. Менандр

4. Нова («сімейно-побутова») аттична комедія. Менандр як її найяскравіший представник (сенсаційність сучасних знахідок творів Менандра).

5. Втрата новою аттичною комедією політичної гостроти, її сімейно-побутові конфлікти (на прикладі однієї з комедій).
6. Культурне відлуння творів Менандра (пізніші запозичення його сюжетів і образів письменниками, життя Менандрових схем у сучасній масовій культурі).
7. Загальна характеристика комедії Менандра «Третейський суд» (або «Відлюдник» - за вибором студента).

Практичне завдання

- Знайти у тексті трагедії “Прометей прикутий” відомості про конкретні діяння Прометея як культурного героя, порівняти їх з різними варіантами міфу про Прометея.
- Визначити й зачитати на семінарі ключові фрагменти “Поетики” Арістотеля, де йдеться про античну трагедію.
- Навести конкретні приклади життя знахідок Менандра у сучасній масовій культурі.

Джерела:

- “Антична драма” або “Антична комедія” (у будь-якому виданні)
- Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)

Моніторинг

Тестування за модулем

ЕЛЕКТИВНИЙ БЛОК

(ЗА ВИБОРОМ ВИКЛАДАЧА І/АБО ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ
СТУДЕНТАМИ)

ТЕМА: ПАРОДІЙНИЙ (“БАТРАХОМІОМАХІЯ”) І ДИДАКТИЧНИЙ ЕПОС (ГЕСІОД. ЕЗОП)

- «Батрахоміомахія» як пародійна паралель до „Іліади” і „Одіссеї”.
- Питання про причини і засоби дегероїзації гомерівських поем.
- Питання про авторство «Батрахоміомахії».
- Гесіод як творчий “суперник” Гомера.
- Поема “Роботи і дні”: проблематика та художні особливості.
- Вставний фрагмент про солов’я і яструба як прообраз байки і зародок стрижневого мотиву всесвітньої літератури “*на світі здавна так ведеться, що вищий перед нижчим гнеться*” (“*у сильного всегда бессильный виноват*”).
- Гесіодова періодизація історії людства (“золота доба”, “срібна доба” і т.д.), її морально-дидактичний сенс та культурне відлуння.
- Байка як дидактичний жанр античної літератури.

- Езоп – легендарний античний байкар. Його роль у розвитку жанру байки у всесвітній літературі.

Формальні особливості, провідні мотиви, головні герої та літературне відлуння езопових байок. “Езопова мова” у всесвітній літературній традиції.

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ ТА НОВАТОРСТВО СОФОКЛА І ЕВРИПІДА.

Софокл

- Софокл – «найтитолованіший» еллінський трагик, його новаторство в постановці трагедій.
- Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Едіп-цар/тиран» (або «Антигона» – за вибором студента).
- “Едіп-цар” як трагедія долі. Образ Едіпа – “едіпів комплекс” – фрейдизм – літературознавство.
- Стасим *“Дивних багато на світі див...”* (епісодій I) із трагедії “Антигона” як концентроване втілення гуманістичного пафосу давньогрецької культури, своєрідного еліксиру її безсмертя.

Еврипід

- Еврипід – геній, якого не до кінця зрозуміли сучасники, провісник драматургії нового часу. Психологізм його творів.
- Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Медея» (або «Іполит» – за вибором студента). Складний психологічний конфлікт трагедії “Медея”.
- Літературне відлуння творів Еврипіда (“Іполит” Еврипіда і “Федра” Расіна та ін.).

ТЕМА: ДАВНЬОГРЕЦЬКА НАУКОВА ПРОЗА

I. Історіографія

- Геродот – “батько історії”. Особливості творчої манери, факт і вигадка в його творах. Геродот про Скіфію.
- Плутарх і його доба: військова перемога римлян і культурна перемога еллінів. “Порівняльні життєписи” як пам’ятка історіографії і літератури.

II. Філософія (літературознавство)

- Філософська і літературна діяльність Платона. “Діалоги” як їх синтез.
- Арістотель – видатний еллінський мислитель, письменник і педагог, його життєвий шлях. “Поетика” – геніальна літературознавча праця, актуальна до нашого часу. Арістотелевські поняття “мімесис”, “етровій” та їхня еволюція від античності до сьогодення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II
ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО РИМУ
ТЕМА 3: РИМСЬКА ДРАМА

План

1. Особливості та періодизація давньоримської літератури. Вплив на неї еллінської культури.
2. Менталітет римлян і специфіка римського театру. Пріоритет комедії на римській сцені. Тогати і паліати, відкриття і “плагіати” в римській драматургії.

Тит Макцій Плавт

- Плавт. Життєвий шлях і особливості творчості.
- Проблематика та система образів комедії «Скарб».
- Літературне відлуння (“Скарб” Плавта – “Скупий” Мольєра та ін.).

Публій Теренцій Афр

- «Напів-Менандр» – Теренцій. Життєвий шлях і особливості творчості.
- Рецепція Терентієм сюжетів еллінської комедії.
- Проблематика та система образів комедії «Свекруха» (або «Брати» – за вибором студента).

Практичне завдання

Знайти у текстах комедій Плавта або Теренція елементи, запозичені в еллінської комедії.

Джерела:

“Антична драма” або “Антична комедія” (у будь-якому виданні)
Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)

Моніторинг

Тестування за модулем

ТЕМА 3: РИМСЬКА ЛІРИКА.

План

- ✓ Загальна характеристика римської літератури кінця Республіки. Діяльність гуртка неотериків.

Гай Валерій Катулл Веронський

- ✓ Життєвий шлях і особливості творчості Катулла. Катулл і неотерики. “Неготіум” і “отіум” неотериків як модель майбутньої всесвітньої літературної дихотомії: а) література заангажована – б) література як “мистецтво для мистецтва”.

Публій Вергілій Марон (рання творчість)

- ✓ Вергілій. “Георгіки” як дидактичний епос. Гесіод і Вергілій: спільне та різне в дидактизмі творів.
- ✓ Вергілій. “Буколіки”. IV еклога: християнство до християнства? Буколістичний струмінь у всесвітній літературі. Чому в “Божественній комедії” провідником Данте по християнському Пеклу є саме поганин Вергілій?

Практичне завдання

Знайти у віршах Катулла Веронського конкретні приклади втілення творчої концепції “отіуму”

Джерела:

- ✓ “Антична лірика” (у будь-якому виданні)
- ✓ Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)
- ✓ Антична література // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 1998. – № 1. – С.51-54.

Моніторинг

Читання студентом обраного римського вірша напам’ять.

ТЕМА: ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ГОРАЦІЯ І ОВІДІЯ (ЕЛЕКТИВНО)

План

Квінт Горацій Флакк

- Життєвий шлях і особливості творчості Горація.
- «Послання до Пізонів» як початок традиції повчання поетичного мистецтва, “art poetica” (Н.Буало. “Мистецтво поетичне”, П.Верлен. “Мистецтво поетичне”, М.Рильський. “Мистецтво поетичне” і т.д.).
- “До Мельпомени” як початок усесвітньої традиції підведення поетом підсумку свого життєвого і творчого шляху (Джон Мільтон. “Пам’яті Шекспіра” (“Пощо тобі, Шекспіре, те каміння...”); О.Пушкін. “Я пам’ятник себе воздвиг нерукотворный...”; М.Рильський – О.Пушкіну: “Ти пам’ятник собі воздвиг нерукотворний”; М.Рильський “Я пам’ятник собі поставив нетривалий...”).

Публій Овідій Назон

- Життєвий шлях і особливості творчості Овідія.
- “Метаморфози”: Овідій як реципієнт і трансформатор елементів античної міфології.
- Овідій – співець кохання, ідеал середньовічних “співців пристрасті ніжної” – провансальських трубадурів (згодом – труверів і мінезингерів). Загадка вигнання Овідія.
- Вигнанець Овідій і його “Сумні елегії”. Трансформація жанру елегії і надання йому сучасного (сумного) пафосу.
- Літературне (культурне) відлуння творчості Овідія.

Практичне завдання

Порівняти вірші Горація – Пушкіна – Рильського (мотив “...звів я

пам'ятник свій...”), знайти і зачитати (бажано напам'ять) на семінарі текстові збіги в них.

Джерела:

- “Антична лірика” (у будь-якому виданні).
- Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)
- Антична література // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 1998. – № 1. – С.55-66.

Моніторинг Читання студентом обраного римського вірша напам'ять.

Додаток (матеріали для компаративного аналізу):

VI. КВІНТ ГОРАЦІЙ ФЛАКК

До Мельпомени (III, 30)

Звів я пам'ятник свій. Довше, ніж мідь дзвінка,
Вищий од пірамід царських, простоїть він.
Дощ його не роз'їсть, не сколихне взимі,
Впавши в лют, Аквілон; низка років стрімких –

Часу біг коловий – в прах не зітре його.
Смерті весь не скорює; не западе в імлу
Частка краща моя. Поміж потомками
Буду в славі цвісти, поки з Весталкою

Йтиме Понтифік-жрець до Капітолію.
Там, де Авфід бурлить, де рільникам колись
Давн за владаря був серед полів сухих, –
Будуть знати, що я – славний з убогого –

Вперше скласти зумів по-італійському
Еолійські пісні. Горда по праву будь,
Мельпомено, й звінчай, мило всміхаючись,
Лавром сонячних Дельф нині й моє чоло.

ДЖОН МІЛЬТОН

ПАМ'ЯТІ ШЕКСПРА. 1630 Р.

Пощо тобі, Шекспіре, те каміння,
Яке так тяжко цілі покоління
Збирають і громадять вище гір
На піраміду, що сягає зір?

О любий сину Вічності і Слави!
Міцніший за корони і держави
Ти пам'ятник воздвиг в людських серцях.

Достойно він святий вкриває прах.

Бо сторінки твоїх безцінних книг
Зрушають нас. Схиляючись до них
Таємний зміст ми чуємо у слові,
Завмерлі, мов фігури мармурові.

Пишнішої гробниці на землі
Не матимуть ніколи королі.

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

ПАМ'ЯТНИК

Я пам'ятник собі поставив нетривалий –
Не з міді гордої, не з мармурових брил.
Скупі слова мої, що на папері стали,
Укриє завтра пил.

Ні сили вищої не дарувала доля,
Ні слави славної мені не прирекла,
І час мене змете, як сохле листя з поля.
Мов крихти зо стола.

І я забудуся, і, може, лиш випадком
Хтось, розглядаючи старих книжок сміття,
Незацікавленим напам'яне нащадкам
Мале моє життя.

І скаже: жив, писав; приймав хвали й образи;
А втім, ніколи нам не бракне диваків...
...Та що, коли додасть: зате в житті ні разу
Неправді не служив!

ТЕМА : ВЕРГІЛІЙ. „ЕНЕЇДА”

План

- Вергілієва “Енеїда”: “одиссея” мандрів Енея та “іліада” його битв.
- Героїчний епос Гомера і Вергілія: компаративний аналіз
- Концепція Вергілія та її втілення у “Енеїді” (книга 6, уривок від слів “Інші зуміють...” до слів “...мечем підкорять гордовитих”).
- Питання про головного героя “Енеїди”.
- “Енеїда” Вергілія і “Вергилиева “Энеида”, на малороссийский язык перелицованная” І.Котляревського: компаративний аналіз.
- Причини травестування І.Котляревським Вергілієвої „Енеїди”.

Практичне завдання

Порівняти описи щитів Ахілла (Гомер. “Іліада”, пісня 18) і Енея (Вергілій. “Енеїда”, книга 8) і зробити висновки щодо розбіжності концепцій письменників, аргументуючи свої судження цитатами з обох героїчних епосів.

Джерела:

- Вергілій. “Енеїда” (у будь-якому виданні). Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні).
- Антична література // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 1998. – № 1. – С. 66-76.

Моніторинг Тестування за модулем.

ТЕМА: ПІЗНІЙ АНТИЧНИЙ РОМАН (ЕЛЕКТИВНО)

План

Еллінський роман

- Лонг. Психологічний пасторальний роман «Дафніс і Хлоя»: стилістичні особливості, проблематика, система образів.
- “Дафніс і Хлоя” Лонга як яскравий взірець буколістичної літератури. Буколіка і пастораль.
- Причини суперечливої оцінки «Дафніса і Хлої» класиками світової літератури, його відлуння в пізнішій культурі.

Римський роман

Петроній**

- Роман «Сатири» («Сатирикон») Петронія Арбітра як джерело сюжетів, образів і тем всесвітньої літератури (Боккаччо, Лафонтен, Вольтер та ін.).
- Відсутність позитивного героя і всеосяжний скепсис як характерна особливість “Сатир” і провістя сатиричного струменя в літературі Нового часу.

Апулей

- “Метаморфози, або Золотий віслик” Луція Апулея як античний авантюрний роман, особливості його стилю.
- Функція чарівних перетвілень (метаморфоз) у творі та сенс його заголовку.
- Літературне відлуння твору Апулея (Боккаччо. “Декамерон” (2-га новела 5-го дня; 9-та новела 5-го дня); фольклорні паралелі: “Амур і Психея” – казки про зачарованих царевичів і т.д.).

Практичне завдання

Знайти в античному романі “Дафніс і Хлоя” мандрівні сюжетні схеми (підкинуте дитя, розпізнавальні знаки, випробування і винагорода за них тощо) і порівняти їх зі схемами античної драми. Аргументувати свої спостереження цитатами з конкретних художніх текстів.

Джерела:

- Лонг. “Дафніс і Хлоя” (у будь-якому виданні).
- Апулей. “Метаморфози” (“Золотий вісюк”).
- Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький (у будь-якому виданні)

Моніторинг

Підсумкова контрольна робота

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»

Змістовий модуль I.

Стародавня література присередземноморського регіону – 14 год.

Тема 1. *Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колыска*

світової літературної творчості

Тема 2. *Література Месопотамії (шумерська та аккадська)*

Тема 3. *Єгипетська література*

Тема 4-5. *Давньоєврейська література*

1. Проаналізувати теорії про витоки літературної творчості – 2 год.
2. Законспектувати працю О.В. Веселовського «Історична поетика» – 2 год.
3. Охарактеризувати головні ознаки міфу – 2 год.
4. Самостійне опрацювання теми «Архетипові сюжети і образи в міфах» – 2 год.
5. Дослідити типологію жанрів давньосхідної літератури – 2 год.
6. Розкрити принципову відмінність давньоєврейської літератури на тлі давньосхідної літературної традиції – 4 год.

Змістовий модуль II.

Стародавня література азійського регіону – 14 год.

Тема 6. *Давньоіндійська література*

Тема 7. *Давньокитайська література. Давньоіранська література*

1. Ознайомитися зі специфікою літературної традиції давньоазійського регіону – 4 год.
2. Проаналізувати відмінність текстів давньоіндійських «Вед» – 4 год.

3. Дослідити специфіку міфічної свідомості давніх китайців – 4 год.
4. Дослідити вплив давньоіранської літератури на християнську – 2 год.

Таблиця 6.1.1

**VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА
З МОДУЛЯ «ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»
БЛОКУ «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»**

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I			
Стародавня література присередземноморського регіону (14 год.)			
Тема 1. Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колыска світової літературної творчості	Семінарське заняття, залік	10	I-II
Тема 2. Література Месопотамії (шумерська та аккадська)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	III
Тема 3. Єгипетська література	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	IV
Тема 4-5. Давньоєврейська література	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	10	V
Змістовий модуль II			
Стародавня література азійського регіону (14 год.)			
Тема 6. Давньоіндійська література	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	10	VI
Тема 7. Давньокитайська література. Давньоіранська література	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	10	VII
<i>Разом: 28 год.</i>	<i>Разом: 50 балів</i>		

**VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА
З МОДУЛЯ «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»
БЛОКУ «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»**

Таблиця 6.1.2

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Література Стародавньої Греції			
Тема 1. Вступ. Художні особливості та періодизація еллінської літератури (6 год.)	модульний контроль	7	I- III
Тема 2. Еллінська лірика. Еллінська трагедія. Еллінська комедія. (8 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	7	IV- VII
Змістовий модуль II. Література Стародавнього Риму			
Тема 3. Загальна характеристика давньоримської літератури. Римська лірика. (8 год.)	модульний контроль	7	VIII- IX
Тема 4 Античний роман Підсумок. Антична література і світовий культурний процес. (6 год.)	Семінарське заняття.	7	X - XI
<i>Разом: 28 год.</i>	<i>Разом: 28 балів</i>		

**VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
ЗНАНЬ**

Навчальні досягнення студентів із блоку дисциплін «Світова література» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок з кожної дисципліни блоку; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Світова література» завершується підсумковим контролем – заліком за результатами засвоєння двох змістових модулів – «Література Стародавнього Сходу», «Історія зарубіжної літератури».

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де

зазначено види.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Кількість рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю.

Максимальна кількість балів з дисциплін блоку «Світова література»: «Література Стародавнього Сходу» – 184 (коефіцієнт $184:100=1,84$) «Історія зарубіжної літератури» – 162 (коефіцієнт $162:100=1,62$)
--

Таблиця 8.1.1

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю
зі змістового модуля «Література Стародавнього Сходу»**

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	7	7
2	Відвідування семінарських занять	1	7	7
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	10	50
4	Робота на семінарському занятті	10	7	70
5	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів: 184				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $184:100=1,84$				

Таблиця 8.1.2

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю
зі змістового модуля «Історія зарубіжної літератури»**

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарів	1	7	7

4.	Робота на семінарському занятті	10	7	70
5.	Самостійна робота	1	28	28
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів: 162				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $162:100=1,62$				

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; творчі, дослідницькі завдання (домашні й аудиторні).

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Модульний контроль здійснюється через розробку проекту.

Проект спрямований на застосування навичок, набуток протягом курсу, а також демонстрацію принципів лідерства служіння. Робота може виконуватись як індивідуально, так і всією групою (за бажанням студенти можуть об'єднуватись у міні-групи). Головним завданням проекту має бути подолання певних проблем, що існують у громаді (група, Інститут, Університет, мешканці району, міста тощо).

В описі проекту має бути зазначено:

- ✓ назва проекту;
- ✓ мета (основна ідея, яку учасники намагатимуться втілити у життя);
- ✓ актуальність (стан проблеми, на розв'язання якої направлений проект, яким чином ситуація впливає на певну соціальну групу та суспільство загалом);
- ✓ результати (досягнення на кожному етапі проекту);
- ✓ цільова група (категорія людей, чиє життя покращиться у результаті втілення проекту);
- ✓ завдання (основні кроки, спрямовані на досягнення мети проекту);
- ✓ план реалізації (план-графік запланованих заходів);
- ✓ бюджет (основні витрати, які необхідні для реалізації проекту);
- ✓ подальший розвиток проекту (перспективні напрями діяльності після реалізації проекту).

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
---	-----------------------------------	------------------------------

1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання колективних та індивідуальних творчих і науково-дослідних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2)

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ теоретичні літературознавчі й лінгвістичні дослідження;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ практичні завдання;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ засоби підсумкового контролю;
- ✓ робочий зошит.

X. КОНТРОЛЬНІ ПИТАНЯ ДО КУРСУ

«СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

«ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»

1. Дописемний етап розвитку літератури.
2. Поняття про міф. Міфічна свідомість.
3. Міфологія. Типи міфів.
4. Поняття архетипу. Архетипові сюжети та образи в міфах.
5. Міфічні архетипи «світове дерево», та «світова гора».
6. Усна поетична народна творчість. Витоки та жанри фольклору.

7. Міф і казка.
8. Народний героїчний епос. Сучасні теорії виникнення та розвитку світового героїчного епосу.
9. Теорія первісного синкретизму О.М. Веселовського як виявлення першоджерел всієї світової літератури.
10. Зони виникнення та функціонування літератури Давнього Сходу.
11. Особливості єгипетських міфів. Космогонічні міфи.
12. Заупокійна література Давнього Єгипту.
13. Афористика й дидактика в давньоєгипетській літературі.
14. Казки Давнього Єгипту.
15. Сюжети й образи давньоєгипетської філософської лірики.
16. Особливості давньоєгипетської любовної лірики.
17. Особливості шумерських міфів. Цикл міфів про Інанну.
18. Зародження героїчного епосу в шумерській літературі.
19. Жанри шумерської лірики.
20. Шумерська дидактична література.
21. Аккадська космогонічна поема «Енума Еліш».
22. Епос про Гільгамеша – перша героїчна епопея світової літератури.
23. Аккадська лірика: тематичне й жанрове розмаїття.
24. Дидактика й афористика в аккадській літературі.
25. Світоглядні основи давньоєврейської літератури.
26. Структура та жанровий склад ТаНаХу.
27. Історичні умови формування текстів біблійного канону. ТаНаХ як синтез історичного досвіду єврейського народу.
28. Фольклорні основи ТаНаХу. Особливості віршування.
29. Тора (П'ятикнижжя Мойсея) як єдиний релігійно-історичний епос.
30. Структура і характеристика П'ятикнижжя.
31. Космогонія та антропогонія Книги Буття.
32. Історія патріархів у Книзі Буття – історія Завіту й Обіцяння.
33. Епос про Вихід і народження народу як сакральної спільноти. Скрижалі Завіту.
34. Епічні книги розділу «Невійм» («Пророки»).
35. Етична концепція пророків і специфіка жанру пророчої книги.
36. Старозавітне пророцтво як феномен. Індивідуальні особливості пророчих книг Старого Завіту. Колізія «пророк і цар».
37. Ліричні жанри ТаНаХу. Псалтир.
38. Поетика «Пісні над Піснями».
39. Філософська притчова традиція ТаНаХу.
40. Жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі.
41. Індуїстські «Веди» як два типи текстів.
42. Особливості давньоіндійської гімнографії.
43. «Махабхарата». Вставні епічні оповіді.
44. Логічні та риторичні докази «Бхагават-гіти».
45. «Рамаяна». Проблема авторства.

46. Герої «Рамаяни» як втілення високих моральних якостей людини.
47. Буддійський канон. «Трипітака». Жанр сутри.
48. Китайська міфологія. Культ предків.
49. Поетичний світ «Ши Цзин».
50. «І Цзин». Тексти про діалектичність світу як результат взаємодії ян та інь.
51. Конфуціанський канон. «Лунь юй».
52. Даоський канон. «Дао Де Цзин». Поняття дао як першооснови і загального закону світобудови.
53. Багатоплановість діалогів «Чжуан-Цзи».
54. «Історичні нотатки» («Ши Цзин») Сима Цяня.
55. Лірична поезія Давнього Китаю.
56. Давньоіранська міфологія та її близькість з міфологією ведійською.
57. Дуалізм зороастризму. Вчення Заратуштри.
58. Склад і жанри Авести.
59. Художня своєрідність «Гат».
60. «Яшти» – гімни божествам дозороастрійського періоду.

«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

I. Література Стародавньої Греції

1. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури.
2. Еллінський фольклор і міфотворчість. Основні цикли (кікли) еллінських міфів та їхній вплив на літературу.
3. Загальна характеристика архаїчного періоду еллінської літератури. «Гомерівське питання».
4. Гомер. «Іліада»: історична основа, проблематика, система образів, художні особливості.
5. Гомер. «Одіссея»: проблематика, система образів, художні особливості.
6. Гесіод. Поема «Роботи і дні»: проблематика, система образів, художні особливості.
7. «Батрахоміомахія» - пародійна паралель до «Іліади». Питання про авторство «Батрахоміомахії».
8. Езоп - легендарний античний байкар. Його роль у розвитку жанру байки у всесвітній літературі.
9. Еллінська лірика, її провідні жанри та найголовніші представники.
10. Особливості творчості Сапфо (або Алкея, Анакреонта, Алкмана, Тіртея, Архілох – одного з ліриків, за вибором студента).
11. Походження та особливості еллінської драми.
12. «Поетика» Арістотеля і теорія драми (зокрема – поняття «катарсис», «мімезис»).

13. «Батько трагедії» Есхіл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Прометей прикутий» («Перси», або трилогії «Орестея» – одного твору за вибором студента).
14. Софокл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Едіп-цар/тиран» (або «Антігона» – за вибором студента).
15. Еврипід. Проблематика, композиція, система образів, літературне відлуння трагедії «Медея» (або «Іпполіт» – за вибором студента).
16. Рання («політична») аттична комедія. Арістофан. Проблематика, система образів комедії «Лісістрата» (або «Хмари», «Жаби», «Вершники» – однієї, за вибором студента).
17. Пізня («сімейно-побутова») аттична комедія. Менандр. Загальна характеристика комедії «Третейський суд» (або «Відлюдник» - за вибором студента).
18. Плутарх. Нарис життя та особливості творчості. Загальна характеристика «Порівняльних життєписів».
19. Лонг. Психологічний пасторальний (буколістичний) роман «Дафніс і Хлоя»: стилістичні особливості, проблематика, система образів.

II. Література Стародавнього Риму

20. Особливості та періодизація давньоримської літератури. Вплив на неї еллінської культури.
21. Плавт. Композиція, проблематика та система образів комедії «Скарб» (або «Псевдол» – за вибором студента).
22. Теренцій. Композиція, проблематика та система образів комедії «Свекруха» (або «Брати» – за вибором студента).
23. Загальна характеристика римської літератури кінця Республіки. Діяльність гуртка неотериків. Особливості творчості Катулла.
24. Період становлення Імперії або «доба Августа» - «золота доба» давньоримської літератури. Діяльність гуртка Мецената.
25. Вергілій. Нарис життя та особливості творчості. «Буколіки», «Георгіки»: загальна характеристика.
26. Вергілій. «Енеїда»: творча історія, проблематика, система образів, літературне відлуння. Вергілій і Гомер.
27. Овідій. Нарис життя та особливості творчості. Лірика. Поеми. Художні особливості «Метаморфоз».
28. Горацій. Нарис життя та особливості творчості. «Послання до Пізонів» та ода «До Мельпомени» («Пам'ятник»), їхнє відлуння в світовій літературі.
29. Апулей. Роман «Золотий віслик»: загальна характеристика.

30. Загальна характеристика античної літератури, її історичне значення. Найвидатніші українські перекладачі античних авторів.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

«ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»

Тексти

Шумерська та аккадська літератури

1. Лирическая поэзия древнего Востока / Сост. И.Д. Дьяконов. – М.: Наука, 1984. – 231 с.
2. На ріках вавілонських: З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини / Упоряд. М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1991. – 398 с.
3. От начала начал. Антология шумерской поэзии. – СПб: Центр «Петербургское востоковедение», 1977.
4. Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 127–229.
5. Эпос о Гильгамеше («О всё видавшем») / Пер. И.Д. Дьяконова. – М.–Л.: Изд-во Ан СССР, 1961. – 214 с.
6. Я открою тебе сокровенное слово... Литература Вавилонии и Ассирии. / Сост. В. Афанасьевой и И. Дьяконова, пер. В.Афанасьевой. – М.: Худож. лит-ра, 1981. – 351 с.

Єгипетська література

1. Древнеегипетская книга мертвых. Слово устремленное к Свету. – М.: Эксмо-Пресс, 2002. – 432 с.
2. Египетская книга мертвых / Поэзия и проза Древнего Востока. – М.: Худож. лит-ра, 1973. – 735 с.
3. Лирика древнего Египта / Пер. А. Ахматовой и В. Потаповой. – М.: Худож. лит-ра, 1965. – 158 с.
4. Сказки и повести Древнего Египта (Литературные памятники). – Л.: Наука, 1979. – 287 с.

Давньоєврейська література

1. Святе Письмо Старого та Нового Завіту / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

Давньоіндійська література

1. Бхагаватгита // Философские тексты «Махабхараты». – Ашхабад: Ёлым, 1977. Вып.1. кн.1. – 203 с.
2. Древняя Индия: Три великих сказания. В 2-х т. : Т. 1. Сказание о Раме. Т. 2. Сказание о Кришне. Сказание о великой битве потомков Бхараты. – СПб.: Центр «Петербургское востоковедение», 1995: Т. 1.– 352 с.; Т.2.– 336 с.
3. Махабхарата // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К.: Дніпро, 1982. – С. 151–219.
4. Махабхарата. Рамаєна / Пер. с санскрита. – М.: Худож. лит-ра, 1974. – 606 с.
5. Рамаєна // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 219–248.
6. Рігведа // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 91–114.
7. Ригведа. Избранные гимны / Перевод, комментарии Т.Я. Елизаренковой. – М., 1972.
8. Упанишады. В 3 т. – М., 1992.

Давньокитайська література

1. Дао Дэ Цзин // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.
2. Луньюй // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.
3. Сыма Цянь. Исторические записки. – М.: Наука, 1972–1973: Т. 1 – 439 с.; Т. 2 – 579 с.
4. Цюй Юань. Лисао. – СПб.: Издательский Дом «Кристалл», 2000.
5. Ши Цзин: Книга песен и гимнов. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.

Давньоіранська література

5. Авеста / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты / Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 4–40.
6. Авеста в русских переводах (1861–1995) / Сост. И.В. Рак – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 480 с.

Основна література

1. История всемирной литературы: В 9 т: Т.1. – М., 1983.
2. Литературы древнего Востока / Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971.
3. Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977.
4. На ріках вавілонських. – К., 1991.
5. Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973.

Додаткова література

1. Афанасьева В.К. Гильгамеш и Энкиду: Эпические образы в искусстве. – М.: Наука, 1979. – 194 с.
2. Брагинский И.С. Из истории персидской и таджикской литературы. – М.: Наука, 1972. – 524 с.
3. Гуля Н.П. Дидактическая афористика Древнего Египта / Под ред. акад. В.В.Струве. – Ленинград: Наука, 1941. – 176 с.
4. Гринцер П.А. Древнеиндийский эпос. Генезис и типология. – М.: Наука, 1974. – 419 с.
5. Замаровський В. Спочатку був Шумер. – К.: Веселка, 1983. – 207 с.
6. Зороастрийская мифология. – М., 1998.
7. Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів. – К.: Україна, 1995. – 429 с.
8. Коростовцев М.А. Писцы древнего Египта. – М.: Восточная лит-ра, 1962. – 175 с.
9. Косидовський З. Біблійні оповіді / Пер. з польс. – К.: Молодь, 1968. – 503 с.
10. Крамер С. История начинается в Шумере. – М.: Наука, 1991. – 235 с.
11. Липинская Я., Марциняк М. Мифология древнего Египта. – М.: Искусство, 1983. – 223 с.
12. Литература и культура Индии. – М.: Наука, 1979. – 238 с.
13. Луцюк М.В. Старозавітні пророцькі книги // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Зб. наук. праць. Вип. 1. – К., 2002. – С. 171–181.
14. Луцюк М.В. Філологічні аспекти вивчення Біблії // Гуманітарна освіта в технічному університеті: проблеми та перспективи / М-ли міжн. наук.-практ. конференції. – К., 2001. – С. 81–86.
15. Маковельский А.О. Авеста. – Баку: изд-во АН Аз. ССР. – 1960 – 144 с.

16. Мень А. История религии: В 7 т.: Т. 5. Вестники Царства Божия: Библейские пророки от Амоса до Реставрации (VIII–IV вв. до н.э.). – М., 1992.
17. Невелева С.Л. Махабхарата. Изучение древнеиндийского эпоса. – М.: Наука, 1991. – 228 с.
18. Оппенгейм А.Л. Древняя Месопотамия. – М., 1990.
19. Рак И.В. Легенды и мифы Древнего Египта. – СПб: Нева, 1997. – 192 с.
20. Рак И.В. Мифы древнего и раннесредневекового Ирана (зороастризм). – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 560 с.
21. Рижский М.И. Библейские пророки и библейские пророчества. – М., 1987.
22. Редер Д.Г. Мифы и легенды Древнего Двуречья. – М.: Наука, 1965. – 120 с.
23. Рубинштейн Р.И. Древнеегипетская литература // Сказки и повести Древнего Египта. – Ленинград, 1979. – С. 145–174.
24. Серебряков И.Д. Очерки древнеиндийской литературы. – М., 1971.
25. Тантлевский И.Р. Введение в Пятикнижие. – М.: Изд-во Рос. гос. гуманитар. ун-та, 2000. – 469 с.
26. Темкин Э.Н., Эрман В.Г. Мифы древней Индии. – М.: Восточная лит-ра, 1982. – 270 с.
27. Тураев Б.А. Египетская литература. – СПб, Журнал «Нева»: Летний сад, 2000. – 192 с.
28. Феоктистов В.Ф. Философские и общественно-политические взгляды Сюнь-цзы. Исследование и перевод. – М.: Наука, 1976. – 293 с.
29. Федоренко Н.Т. Древние памятники китайской литературы. – М.: Наука, 1978. – 320 с.
30. Фрэзер Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете. – М.: Политиздат, 1989.- 542 с.
31. Щедровицкий Д.В. Введение в Ветхий Завет. Книга Бытия. – М.: Теревинф, 1994. – 288 с.
32. Шуцкий Ю.К. Китайская классическая «Книга перемен». – М.: Русское книгоиздат. тов-во, 1993. – 384 с.
33. Юань-Кэ. Мифы Древнего Китая. – М.: Наука, 1965. – 496 с.

«ІСТОРИЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

ХУДОЖНІ ТВОРИ

1. Гомер. “Іліада”. “Одіссея”.
 2. Гесіод. “Роботи і дні”.
 3. «Батрахоміомахія».
 4. Езоп. Байки.
 5. Тіртеї. Лірика.
 6. Архілох. Лірика.
 7. Алкеї. Лірика.
 8. Сапфо. Лірика.
 9. Алкман. Лірика.
 10. Анакреонт. Лірика.
 11. Есхіл. “Прометей прикутий”.
 12. Софокл. «Едіп-цар». “Антігона”.
 13. Еврипід. “Медея”.
 14. Арістофан. “Хмари”. “Лісістрата”.
 15. Менандр. “Третейський суд” (або інша).
- Геродот. “Історія”.

16. Плутарх. “Порівняльні життєписи”.
17. Арістотель. “Поетика”.
18. Лонг. “Дафніс і Хлоя”
19. Плавт. “Скарб”.
20. Теренцій. “Свекруха” (або інша).
21. Катулл. Лірика.
22. Вергілій. “Буколіки”. “Георгіки». «Енеїда”.
23. Гораций. «До Пізонів» «До Мельпомени».
24. Овідій. “Метаморфози”. “Сумні елегії”.
25. Петроній. «Сатири» («Сатирикон»).
26. Апулей. “Метаморфози” («Золотий віслик»).

КРИТИЧНА ЛІТЕРАТУРА. ІНТЕРНЕТНІ ДЖЕРЕЛА.

1. Антична література // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 1998. – № 1
2. Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький. – К.: Радянська школа, 1968
3. Античная литература: Учебник для педагогических институтов / Под ред. А.А.Тахо-Годи. – М.: Просвещение, 1986
4. Библиотека всемирной литературы (БВЛ). – М.: Художественная литература: відповідні томи серії № 1 (Література Античності).
5. Библиотека світової літератури (БСЛ). – Харків: Фоліо (відповідні томи; серія за ред. Д.С.Наливайка).
6. Боннар А. Греческая цивилизация. –М.: Искусство, 1995 (пер. с фр.)
7. Від античності до класицизму: Хрестоматія. – К.: УАВЗЛ, 2000
8. Дафніс і Хлоя // Пізній еллінський роман. – Дрогобич: Коло, 2004 (серія “Бібліотека античної літератури” (БАЛ) за ред. М.І.Борецького)
9. Дюрант В. Цезарь и Христос. – М.: КРОН-ПРЕСС, 1995 (пер. с англ.)
10. История всемирной литературы. – Т. 1. – М.: Наука, 1983
11. Ковбасенко Ю.І. Антична література: навчальний посібник. – 3-тє вид., виправл. і доповн. – К.: Вид-во КУБГ, 2015. – 256 с.
12. Ковбасенко Ю.І., Тверітінова Т.І., Євтушенко С.І. Антична література: Методична лоція для студента. – К.: Вид-во КМПУ «Університет», 2009.
13. Лосев А.Ф. Очерки античного символизма и мифологии. – М.: Мысль, 1993
14. Мифы народов мира: Энциклопедия: В 2-х тт. – М.: Российская энциклопедия, 1994
15. Пащенко В.І, Пащенко Н.І. Антична література. – К.: Либідь, 2001.

16. Прокаєв Ф. та ін. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: Навчальний посібник для студентів педагогічних інститутів. – К.: Вища школа, 1994.
17. [http://www. antiquis.lib](http://www.antiquis.lib)
18. <http://www.ae.lib.narod>.